

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op dinsdag 10 september 2024 om 20:00u door **Arno van Wijk**.

Arno van Wijk aan het Utrechts Conservatorium waar hij de diploma's Docerend en Uitvoerend Musicus Orgel behaalde. Tevens behaalde hij aan het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek in Utrecht het Praktijkdiploma Kerkelijk Orgelspel. Zijn docenten waren Jan Raas, Willem Tanke, Jan Welmers en Bernard Winsemius. Hij volgde diverse masterclasses, o.a. bij Michel Bouvard, Peter Bares en aan de Internationale Zomeracademie in Haarlem bij Jean Boyer, Ben van Oosten en Olivier Latry. Daarnaast volgde hij enkele orgellessen bij Ton Koopman en Charles de Wolff. Aan de Hogeschool Gorinchem I.D.E. behaalde hij het Praktijkdiploma Koordirectie en Kerkelijk Koorleider, en het diploma Uitvoerend Musicus Koordirectie. Hij won een eerste prijs op het Nationaal Orgelconcours voor conservatoriumstudenten in Leiden in de categorie Romantiek (1996) en op het N.C.R.V.-Brahms/Schumann-concours in de Grote- of St. Laurenskerk in Rotterdam (1998). Arno is organist van de Grote of Maria Magdalenakerk in Goes. Daarnaast is hij dirigent van het Nieuwegeins Kamerkoor en vrouwenkoor Sans Farces en is hij werkzaam als docent. In 2012 is hij door het College van Burgemeester en Wethouders in Goes benoemd als stadsorganist van Goes. Ook maakt hij deel uit van het organistenteam voor de wekelijkse vespers in de Domkerk in Utrecht. Als klavecijnist is hij verbonden aan het barokensemble Gheyn Consort, waarmee hij voornamelijk in de historische Dorpskerk in Nieuwegein (Jutphaas) kamermuziek-programma's speelt in uiteenlopende bezettingen. Verder is hij nog actief als bespeler van het Franse drukwindharmonium. Hij maakte verschillende CD's die in de pers positief ontvangen zijn. De laatste CD "Mystique" bevat liederen voor sopraan en orgel van Alphons Diepenbrock en Hendrik Andriessen met sopraan Donij van Doorn. Dit jaar staat in het teken van zijn 40-jarig jubileum als kerkorganist. Kijk voor meer informatie op www.arnovanwijk.nl.

Programma

1. Suite du Second ton pour le Magnificat (1706)	Jean-Adam Guilain	~1680 - 1739
- Prélude		
- Tierce en taille		
- Duo		
- Basse de Trompette		
- Trio de Flutes		
- Dialogue		
- Petit plein jeu		
2. uit Leipziger Choräle (1747-1748):	Johann Sebastian Bach	1685 - 1750
- Schmücke dich, o liebe Seele BWV 654		
3. Sequens (1979)	Jan Welmers	1937 - 2022
4. Méditation op. posth. (1964)	Maurice Duruflé	1902 - 1986
5. uit Pièces de Fantaisie:	Louis Vierne	1870 - 1937
- Carillon de Westminster op. 54 nr. 6 (1927)		

Voor overige orgelconcerten in de serie Hendrik Niehoff: zie stjanskathedraal-orgelconcert.nl
Orgelconcerten in de regio: www.brabantorgel.nl

Toelichting

Over Jean-Adam Guilain is niet veel bekend. Zelfs zijn geboorte- en sterfdatum weten we maar bij benadering. Hij was van Duitse komaf en heeft zich op enig moment in Parijs gevestigd. Vermoedelijk heeft hij daar les gehad van de (toen) grote meester Louis Marchand. In 1706 publiceerde hij een bundel met acht Magnificatversetten die gespeeld konden worden tijdens de vesper. Van deze bundel is maar de helft bewaard gebleven. Deze stukken werden in alternatimpraktijk uitgevoerd, dat wil zeggen: één couplet door het koor gezongen, één couplet op het orgel gespeeld en zo om en om tot het slot. Vanavond klinken alleen de orgeldelen, het koor moet u er zelf maar even bij denken...

In de laatste jaren van zijn leven verzamelde Bach een aantal koraalbewerkingen met de intentie om ze klaar te maken voor een officiële uitgave. Deze uitgave is er overigens nooit gekomen. Het koraal *Schmücke dich, o liebe Seele*, letterlijk vertaald: “maak jezelf mooi, o mijn ziel”, heeft Bach in muziek vertaald: het stuk zit vol versieringen, zowel in de begeleiding als in de melodie, alsof Bach eerst de kale versie van het stuk heeft geschreven om het daarna zo mooi mogelijk te decoreren. Het lied is het avondmaalslied bij uitstek en roept de gelovige op om zich voor de maaltijd van de Heer te versieren. Felix Mendelssohn vertelt aan Robert Schumann (die zijn leven lang heeft geleden onder zware depressies) dat “als het leven je geloof en hoop heeft ontnomen, dan zal dit ene koraal dat alles weer hernieuwen”.

“Het componeren van een nieuw muziekstuk is voor mij steeds weer een avontuur. Het bepalen van een structuur, het zoeken naar harmonie, de voortdurende onzekerheid, het steeds weer willen zoeken naar andere werkwijzen; bij elkaar genomen afwisselend, erg fijn en ook deprimerend. Een wereld echter die ik niet graag zou willen missen.”, aldus Jan Welmers. *Sequens* is geschreven in de zgn. “minimal-stijl”. Minimal-muziek is ontstaan in de Verenigde Staten in de jaren '60 van de vorige eeuw. De belangrijkste kenmerken zijn: 1) uiterst eenvoudig materiaal, 2) veel herhalingen van korte motieven en 3) het geleidelijk veranderen van die motieven zodat langzaam een verschuiving in de klank hoorbaar wordt, uitgesmeerd over een lange spanningsboog. Deze techniek werkt heel goed in orgelmuziek: doordat bij het snel herhalen van de tonen de afzonderlijke aanslagen niet meer hoorbaar zijn, werkt de ruime akoestiek van een grote kerk, zoals de Sint Jan, mee aan een effect van grote klankontwikkeling. De structuur van Welmers' werken, en ook van *Sequens*, is als volgt: een motief wordt voortdurend herhaald en van tijd tot tijd gewijzigd. Een nieuw gegeven wordt daaraan toegevoegd, als een nieuwe klanklaag. Langzaam begint de muziek te ontspreiden: verschillende lagen gaan, tegelijkertijd, een eigen leven leiden. Er is een toename aan complexiteit, dissonantie en dynamiek. Het slot voert naar een dynamisch hoogtepunt om tenslotte in het niets te verdwijnen... Ik heb het voorrecht gehad om op het Utrechts Conservatorium *Sequens* bij Jan Welmers zelf te kunnen studeren en ik heb het op mijn eindexamen *Uitvoerend Musicus Orgel* gespeeld. Het zal u dus niet verbazen dat ik een hechte band met dit stuk heb.

Tijdens één van zijn concertreizen in Engeland wilde Louis Vierne, organist van de Notre Dame in Parijs, in Londen improviseren op het thema van de Big Ben. Zijn vriend en orgelbouwer Henry Willis zong het thema aan Vierne voor, maar... óf Willis heeft het thema verkeerd voorgezongen, óf Vierne heeft het verkeerd genoteerd (hij was nagenoeg blind), óf Vierne heeft het thema aangepast naar eigen inzicht. Hoe dan ook: in het tweede kwartier van de melodie zit een fout. Was dit per ongeluk of bewust? We zullen het nooit weten... Later heeft Vierne het stuk uitgewerkt en opgeschreven, kreeg het de titel *Carillon de Westminster*, en heeft hij het in 1927 voor het eerst in Notre Dame gespeeld aan het einde van een viering. Zijn leerling Henri Doyen schrijft hierover: “Het was een van de zeldzame keren dat ik zag dat de geestelijkheid en de gelovigen niet de kerk uitliepen... Iedereen wachtte, tot grote wanhoop van de koster en kosteres ‘die nog nooit zoiets hadden gezien’, rustig tot het einde, en een aantal mensen gaf spontaan een kleine ovatie voor de maître toen hij van het orgel naar beneden kwam”. Het is, niet onterecht, Vierne's bekendste orgelwerk geworden.